

Kaherattalise AM-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

Koolitaja	OÜ Fixum AK
Õppekava nimetus	Kaherattalise AM-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
Õppeviis	kontaktõpe, e-õpe, iseseisev õpe
Koolituse liik	kursus
Liiklusteooria õppemaht	vähemalt 12 akadeemilist tundi
Sõiduõppe maht	vähemalt 12 sõidutundi
Õppetöö keeled	eesti, vene
Kontrollivorm	eksam, vahetest
Hindamiskriteeriumid	<p>Koolitus lõpeb teooriaeksamiga. Teooriaeksami temaatika vastab MKMi määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ lisas 2 toodud temaatikale. Eksam korraldatakse testide vormis. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud. Eksam koosneb 60 küsimusest. Eksam arvatakse sooritatuks, kui õigete vastuste arv on vähemalt 54. Eksam kestab kuni 45 minutit.</p> <p>E-õppevormi kasutataval õppuritel on iga teema või iga teemade ploki lõpus ette nähtud kohustuslikud vahetestid, mille eesmärk on kontrollida vajalike õpiväljundite saavutamist. Teooriaeksamile lubatakse õppurit pärast vahetestide edukat sooritamist.</p>
Eesmärgid	Koolituse eesmärk on anda tulevasele sõidukijuhile teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks kooskõlas mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Koolituse eesmärk on samuti luua eeldused juhi vastutustundliku liikluskäitumise ning ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemiseks.
Sisu	Õppeained on toodud allpool.
Õpiväljundid	Õpiväljundid on esitatud allpool.
Õppetöö korralduslikud alused	<p>Koolitus vastab liikluseaduse, MKMi määruse nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ ning MKMi määruse nr 54 „Nõuded mootorsõidukijuhi koolitaja õppevahenditele, õppeväljakutele ja õppesõidukitele“ nõuetele. Koolitus toimub algastmes ning lõpeb riiklike eksamite sooritamise ja juhiloa saamisega. Juhi ettevalmistamine toimub liiklusteooriaõppe ja õppesõitude vormis. Koolituse lõpetanu saab koolituskursuse tunnistuse.</p> <p>Liiklusteooriaõppe aineid läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Teoorialoenguid korraldatakse nõuetekohases õppeklassis. Ühe teooriatunni pikkus on 45 minutit. Õppevormiks on auditoorne õppevorm ja iseseisev töö, mida antakse iga loengu lõpus. Iseseisva töö eesmärk on materjali süvendatud õppimine ja loengus saadud teadmiste kinnistamine. Iseseisva töö osakaal on individuaalne. Auditoorse õppevormi asemel võidakse õppuri soovil kasutada elektroonilist õppevormi. Sel juhul on elektroonilise õppevormi osakaal kuni 100%.</p> <p>Õppesõitude minimaalne maht on 12 sõidutundi, tegelik maht on individuaalne. Õppesõitu korraldatakse nõuetekohase õppesõidukiga. Ühe sõidutunni pikkus on 45 minutit. Iga õppesõidu lõpus märgib õpetaja õpingukaardile õppesõidutundide arvu ja hinnangu õpilase oskuste kohta. Hindamissüsteem: sooritatud/mittesooritatud (+/-). Õppesõitude teemad läbitakse üldjuhul õppekavas toodud järjestuses. Linnaliiklusesse lubatakse õppurit pärast õppeaine „Mopeedi käsitlemine“ läbimist. Sõiduõppe aine „Mopeedi käsitlemine“ toimub selleks ettenähtud õppeväljakul. Õppeaine „Sõit individuaalprogrammi järgi“ läbimine ei ole kohustuslik.</p> <p>Jätkuõppe kaudu valmistatakse ette juhtimisõiguse taotlejaid, kes ei ole riikliku sõidueksamit kolme korraga sooritanud. Selle eesmärk on juhi süvendatud ettevalmistamine, et tagada vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Juhi jätkuõpe toimub üldjuhul</p>

	õppesõidu vormis, selle sisu määrab sõiduõpetaja, lähtudes sõidueksami mittesooritamise põhjustest. Jätkuõppe minimaalne maht on kaks sõidutundi.
Õppematerjalide loend	„Liiklusreeglid lihtsas keeles“ (J. Ess, 2019); „Nutikad testid“ (Liikluslab, 2019); "Mopeedijahi õppematerjal" (EAKL 2017); Teooria.ee elektrooniline õppekeskkond
Õppekavarühm	Täienduskoolituse standardi kohaselt määratlematu
Õpingute alustamise tingimused	Vastavalt liikluseadusele ja MKMi määrusele nr 60 „Mootorsõidukijahi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijahi ettevalmistamise õppekavad“.
Õppekava koostamise alus	Koostatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 27. juuni 2011. a määruse nr 60 „Mootorsõidukijahi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijahi ettevalmistamise õppekavad“ alusel.
Kinnitatud	Õppekava on kinnitatud 01.02.2020.

Teooria- ja sõiduõppe ained ja õppemahud

Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Õppeaine	Õppetunde	Õppeaine	Sõidutunde
1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		1. Juhi tööasend ja turvavarustus	
2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		2. Mopeedi käsitlemine	
3. Liiklus kui süsteem			
4. Ohutu liiklemise põhimõtted			
5. Teiste liiklejatega arvestamine			
6. Mopeedi turvalisus			
7. Inimene sõidukijuhina			
8. Sõidu alustamine ja mopeedi asukoht sõites		3. Mopeedi juhtimine vähese liiklusega teel	
9. Sõidujärjekord sõites		4. Mopeedi juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
10. Sõidu eripära asulavälisel teel ja tunnelis			
11. Mopeedi peatamine ja sõidu lõpetamine			
12. Käitumine liiklusõnnetuse korral			
13. Grupis sõit			
14. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		5. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
15. Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil		6. Mopeedi juhtimine planeeritud teekonnal	
16. Keskkonda säästev mopeedi kasutamine			
17. Mopeedi juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes		7. Õppesõit individuaalprogrammi järgi	
18. Teooriaksam			
Õppetundide arv	kokku vähemalt 12	Sõidutundide arv	kokku vähemalt 12

Jätkuõpe			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Teema	Õppetunde	Teema	Sõidutunde
JÕ. Jätkuõpe	vajaduse korral (õppemaht määratakse individuaalselt)	JÕ. Jätkuõpe	2
Kokku jätkuõppes vähemalt			2

Õpiväljundid

1. TEOORIAÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
- 1.1.2. teab õppetöö korraldust;
- 1.1.3. teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;
- 1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruises seatud juhi koolituse eesmärgid.

1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
- 1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
- 1.2.3. teab, kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

1.3. Liiklus kui süsteem

Pärast koolitust õpilane:

- 1.3.1. teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- 1.3.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;
- 1.3.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
- 1.3.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

1.4. Ohutu liiklemise põhimõtted

Pärast koolitust õpilane:

- 1.4.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
- 1.4.2. teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
- 1.4.3. teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
- 1.4.4. on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

1.5. Teiste liiklejatega arvestamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.5.1. teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi;
- 1.5.2. teab erinevate liiklejarühmade käitumise eripärasid;
- 1.5.3. teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;
- 1.5.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
- 1.5.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
- 1.5.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

1.6. Mopeedi turvalisus

Pärast koolitust õpilane:

- 1.6.1. mõistab mopeedi kasutaja juhendiga tutvumise olulisust;
- 1.6.2. teab peamisi tänapäeva mopeedidel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (istumisasendi reguleerimine, juhi ja kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);
- 1.6.3. teab mopeedi tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid;
- 1.6.4. teab sõitjate- ja veoseveo ning turvavarustuse kasutamise nõudeid;
- 1.6.5. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
- 1.6.6. teab mopeedile istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid;
- 1.6.7. teab mopeedi erinevate mehhanismide tööpõhimõtteid;
- 1.6.8. teab kasutatavale mopeedile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;
- 1.6.9. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mopeedi kasutamisel;
- 1.6.10. teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mopeedi juhitavusele.

1.7. Inimene sõidukijuhina

Pärast koolitust õpilane:

- 1.7.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- 1.7.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus ja oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- 1.7.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- 1.7.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks;
- 1.7.5. on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.

1.8. Sõidu alustamine ja mopeedi asukoht sõites

Pärast koolitust õpilane:

- 1.8.1. teab, kuidas mopeediga ohutult sõitu alustada;
- 1.8.2. teab mopeedi asukoha valikuga seotud reegleid;
- 1.8.3. teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;
- 1.8.4. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.

1.9. Sõidujärjekord sõites

Pärast koolitust õpilane:

1.9.1. oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;

1.9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;

1.9.3. on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

1.10. Sõidu eripära asulavälisel teel ja tunnelis

Pärast koolitust õpilane:

1.10.1. teab mopeedi juhtimise eripära asulavälisel teel võrreldes mopeedi juhtimisega asulas;

1.10.2. omab ülevaadet asulavälisel teel ja tunnelis mopeedi juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;

1.10.3. on motiveeritud järgima asulavälisel teel mopeedi juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

1.11. Mopeedi peatamine ja sõidu lõpetamine

Pärast koolitust õpilane:

1.11.1. teab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi;

1.11.2. oskab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamise reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel;

1.11.3. teab mopeedi peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).

1.12. Käitumine liiklusõnnetuse korral

Pärast koolitust õpilane:

1.12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;

1.12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.

1.13. Grupis sõit

Pärast koolitust õpilane:

1.13.1. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mopeedide asukoht teel) lähtuvalt grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mopeedi iseärasustest, juhi kogemusest jms;

1.13.2. mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus;

1.13.3. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooniseadmete kasutamine);

1.13.4. mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.

1.14. Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

1.14.1. teab mopeediga möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mopeedi tüübist tulenev jms);

1.14.2. mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekattemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.

1.15. Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil

Pärast koolitust õpilane:

1.15.1. teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha;

1.15.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

1.15.3. on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima;

1.15.4. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).

1.16. Keskkonda säästev mopeedi kasutamine

Pärast koolitust õpilane:

1.16.1. teab, kuidas mopeedi kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;

1.16.2. oskab leida mopeedi kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta;

1.16.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;

1.16.4. on motiveeritud mopeedi kasutades keskkonda säästma;

1.16.5. mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

1.17. Mopeedi juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Pärast koolitust õpilane:

1.17.1. teab mopeedile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada;

1.17.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mopeedi juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida;

1.17.3. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;

1.17.4. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tuledel õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;

1.17.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega;

1.17.6. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

2. SÕIDUÕPPE ÕPIVÄLJUNDID

2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitust õpilane:

2.1.1. oskab teostada mopeedi sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades mopeedi käsiraamatut;

2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;

2.1.3. oskab kasutada mopeedi turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;

2.1.4. oskab kasutada mopeedile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;

2.1.5. teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;

2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.

2.2. Mopeedi käsitsemine

Pärast koolitust õpilane:

- 2.2.1. oskab käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiqlusega teel;
- 2.2.2. teab mopeedi vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale ning oskab sooritada erimanöövreid;
- 2.2.3. omab realistlikku arusaama isiklikest, mopeedi käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.2.4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.2.5. on motiveeritud mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.

2.3. Mopeedi juhtimine vähese liiqlusega teel

Pärast koolitust õpilane:

- 2.3.1. oskab käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;
- 2.3.2. omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiqlusega teel;
- 2.3.3. oskab peatuda ja parkida teel;
- 2.3.4. teab vähese liiqlusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.3.5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.3.6. omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiqlusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.3.7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi juhtimisega vähese liiqlusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

2.4. Mopeedi juhtimine erinevates liiklussituatsioonides

Pärast koolitust õpilane:

- 2.4.1. oskab keerulisema ja tihedama liiqlusega teel käsitseda mopeedi ohutult ja keskkonda säästvalt;
- 2.4.2. omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel;
- 2.4.3. teab erineva liiqlusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
- 2.4.4. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
- 2.4.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiqlusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- 2.4.6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mopeedi juhtimisega erineva liiqlusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- 2.4.7. on võimeline kohanema liiqluses toimuvate muutustega;
- 2.4.8. on võimeline hindama võimaliku liiklusuhtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
- 2.4.9. on võimeline liiklusoludega arvestades mopeedi juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

2.5. Mõõdasõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

- 2.5.1. oskab hinnata ohutuks möõdasõiduks vajalike eelduste olemasolu;
- 2.5.2. mõistab, et möõdasõit ei ole kohustuslik manööver;

- 2.5.3. oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
- 2.5.4. oskab käituda möödasõidetava rollis;
- 2.5.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise ning ümberpöikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

2.6. Mopeedi juhtimine planeeritud teekonnal

Pärast koolitust õpilane:

- 2.6.1. oskab sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita;
- 2.6.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- 2.6.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima;
- 2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus ja halb nägemine.